

Dönem: 22
Yasama Yılı: 4

TBMM

(S. Sayısı: 1215)

Ordu Milletvekili Cemal Uysal ve 6 Milletvekilinin; 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (2/825)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifimiz gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımızla arz ederiz.

Cemal Uysal
Ordu
Ünal Kacır
İstanbul

Gülseren Topuz
İstanbul
Tevfik Akbak
Çankırı
İrfan Rıza Yazıcıoğlu
Diyarbakır

İnci Özdemir
İstanbul
Kerim Özkul
Konya

GENEL GEREKÇE

Kanun teklifiyle tasarrufların vergilendirilmesi konusunda ortaya çıkan gelişmeler ve genel trendler dikkate alınarak vergileme rejimi yeniden düzenlenmektedir. Teklif ile, iç mevzuatımızda tasarrufların vergilendirilmesi konusunda Avrupa Birliği uygulamalarıyla da uyum sağlanması hedeflenmektedir.

Aynı zamanda ülkemizdeki kurumsal yatırımların teşvik edilmesi amacıyla yatırımcıların yatırım fon ve ortaklıkları aracılığıyla yatırım yapmalarını özendirici düzenleme yapılmak suretiyle mali piyasalardaki derinliğin artırılması amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Maddenin birinci fıkrasının;

(a) bendiyle ülkemizde yerleşik olmayan dar mükellef gerçek kişi ve kurumların finansal araçlardan Türkiye’de elde ettikleri kazanç ve iratlarına uygulanacak tevkifat oranı sıfıra indirilmekte, aynı zamanda (c) bendiyle de söz konusu mükelleflerin Hazine tarafından yurt dışında ihraç edilen menkul kıymetlerden sağladıkları kazanç ve iratlar için münferit veya özel beyanname vermeyecekleri hükme bağlanmaktadır. Ayrıca, yatırım fon ve ortaklıklarının finansal araçların alım satımı ve bunlara ilişkin getirilerin tahsili sırasında uygulanacak tevkifat oranı sıfıra indirilmektedir.

(b) bendiyle, Hazine tarafından yurt dışında ihraç edilen menkul kıymetlerin alım satımı, itfası sırasında elde edilen getirileri ile bunların dönemsel getirilerinin tahsilinde ve tam mükellef kurumlara ait olup, İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında işlem gören ve bir yıldan fazla süreyle elde tutulan hisse senetlerinin elden çıkarılmasından sağlanan kazançların yanı sıra sürekli olarak portföyünün en az % 51’i İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında işlem gören hisse senetlerinden oluşan yatırım fonlarının bir yıldan fazla süreyle elde tutulan katılma belgelerinin elden çıkarılmasından sağlanan kazançlar da istisna kapsamına alınmaktadır. Düzenlemeyle Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan fon ve ortaklıklarının portföy işletmeciliğinden doğan kazançlarının fon ve ortaklık bünyesinde tevkif suretiyle vergilendirilmesi yerine yatırımcılar nezdinde (dışarıdan) vergilendirilmesi uygulamasına geçilmiş bulunmaktadır.

(ç) bendiyle, yatırım fon ve ortaklıklarının dışarıda vergilendirilmesi uygulamasına geçilmesiyle birlikte bu fon ve ortaklıkların portföy işletmeciliği kazançları üzerinden yapılacak tevkifat oranı sıfıra indirilmekte, böylece mükerrer vergilendirme önlenmiş olmaktadır.

(d) bendiyle, yapılan düzenlemelerin 1/1/2006 tarihinden sonra ihraç edilen devlet iç borçlanma senetleriyle bu tarihten sonra iktisap edilen menkul kıymetler ve diğer sermaye piyasası araçlarından bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra sağlanan kazanç ve iratlar bakımından geçerli olacağı hüküm altına alınmaktadır.

(e) bendiyle, gerçek kişiler hariç yerli ve yabancı kurumların aralarında yapacakları vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinden doğan kazançlar bakımından 2006 yılı sonuna kadar geçerli olan düzenleme sürekli hale getirilmektedir.

(f) bendiyle, maddede yer alan oranları her bir kazanç ve irat türü itibarıyla, yatırım fonlarının katılma belgelerinin fona iade edilmesinden elde edilen kazançlar için fonun portföy yapısına göre ayrı ayrı sıfıra kadar indirme veya bir katına kadar artırma konusunda Bakanlar Kuruluna yetki verilmektedir.”

Madde 2- Yürürlük maddesidir.

Madde 3- Yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No.: 2/825

Karar No.: 103

23/6/2006

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ordu Milletvekili Cemal Uysal ve 6 Milletvekili tarafından hazırlanarak 22/6/2006 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça aynı tarihte esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilen ve ayrıca Danışma Kurulunca 48 saat bekleme süresine uyulmaksızın Komisyon gündemine alınması tavsiye edilen (2/825) esas numaralı "193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi", Komisyonumuzun 22/6/2006 tarihinde yapmış olduğu 81 inci birleşiminde verilen bir önerge ile gündeme alınması kabul edilmiş ve Hükümeti temsilen Maliye Bakanı Kemal Unakıtan ile Maliye Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve Hazine Müsteşarlığı temsilcilerinin katılımlarıyla incelenip görüşülmüştür.

Bilindiği gibi, mevzuatımızda tasarrufların vergilendirilmesi konusunda Avrupa Birliği uygulamaları ile uyum sağlanması ve ülkemizdeki kurumsal yatırımların teşvik edilmesi amacıyla yatırımcıların yatırım fon ve ortaklıkları aracılığıyla yatırım yapmalarının özendirilmesi ve bu suretle mali piyasalardaki derinliğin artırılmasının önemi büyüktür.

Kanun Teklifi ile; yerleşik olmayan dar mükellefler ile yatırım fon ve ortaklıklarının finansal araçlardan elde ettikleri gelirin vergilendirilmesine yönelik stopaj oranlarının sıfıra, yurtiçi yerleşik yatırımcılar açısından da stopaj oranının %15'ten %10'a indirilmesi öngörülmektedir.

Kanun Teklifinin geneli üzerindeki yapılan görüşmelerde;

- Ekonomik konjonktürdeki değişmelere göre uygun reflekslerin geliştirilmesinin yararlı sonuçlar doğuracağı, alınan önlemlerin her dönemin koşullarına göre değerlendirilmesi gerektiği,

- Gelir Vergisi Kanununun Geçici 67 nci maddesinde Bakanlar Kurulunun indirim yetkisinin bulunması gerektiği,

- Bu düzenlemenin; fiyat, kur ve faiz olmak üzere üç temel istikrar unsurundan biri olan faiz istikrarına yönelik olduğu ve olumlu karşılandığı,

- Ekonominin içinde bulunduğu konjonktürde 3 Mayıs-21 Haziran arasında Devlet İç Borçlanma Senetleri faiz oranlarının %13,7'den % 20'nin üzerine çıktığı, Türk Lirasının yaklaşık % 25 değer kaybettiği, enflasyonun yükseliş trendine girdiği, son günlerde yaşanan bu ekonomik gelişmelere yönelik olarak, yerleşik olmayan dar mükelleflerin finansal yatırımlarının vergi yönünden teşvik edilmesinin yeterli bir çözüm olamayabileceği,

- Dar mükellefler açısından öngörülen düzenlemenin tam mükellefler açısından vergide eşitlik ilkesiyle çelişebileceği,

şeklindeki görüş ve eleştirileri müteakiben, Hükümet tarafından yapılan tamamlayıcı açıklamalarda ise;

- Finansal araçların vergilendirilmesine yönelik 2006 yılı başından itibaren uygulanan bir sistemin bulunduğu, altı aylık uygulamanın sonuçları değerlendirildiğinde Kanun Teklifi ile öngörülen düzenlemenin yerinde olduğu,

- Yerleşik olmayan dar mükellef yatırımcılar ile yatırım fon ve ortaklıklarının finansal araçlardan elde ettikleri gelirin vergilendirilmesine yönelik stopaj oranlarının sıfıra indirildiği, yurtiçi yerleşik yatırımcılar açısından da stopaj oranının %15' den %10'a indirildiği,

- Mevduat ve repo faiz gelirlerinin stopaj oranının %15 olarak devam ettiği,

- Çifte vergilemenin önlenmesine yönelik anlaşmalar olmasına rağmen bazı yatırımcıların bürokratik engellerden dolayı vergilerinde indirim yapamadıklarının görüldüğü, Avrupa Birliği ülkelerinde de uygulandığı üzere vergide ikametgah ilkesi gereği bulundukları ülkede vergilendirilmelerinin esas olduğu ve bu düzenleme ile gerekli uyumlaştırmanın gerçekleşeceği, ifade edilmiştir.

Komisyonumuzda, Kanun Teklifinin geneli üzerinde yapılan görüşmeleri müteakip Kanun Teklifi ve gerekçesi benimsenerek maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Teklifin;

- Çerçeve 1 inci maddesi ile değiştirilen 193 sayılı Kanunun Geçici 67 nci maddesinin, sadece maddenin birinci fıkrası kapsamındaki işlemlere uygulanacağına açıklık getirmek amacıyla (1) numaralı fıkrasının birinci paragrafının sonuna eklenen cümlede yer alan "bu madde kapsamındaki işlemlerinden doğan" ibaresinin "söz konusu" olarak değiştirilmesi; yeni düzenlemelerin Kanunun yayımından sonra elde edilecek kazanç ve iratlara uygulanacağı hususunda tereddüt bulunmaması nedeniyle (d) fıkrasının metinden çıkarılması ve müteakip fıkraların teselsül ettirilmesi; madde kapsamındaki işlemlere uygulanacak oranın elde edenler itibarıyla da farklılaştırılmasına imkân sağlanması amacıyla (f) fıkrasında yer alan "her bir kazanç ve irat türü itibarıyla" ibaresinin "her bir kazanç ve irat türü ile bunları elde edenler itibarıyla" olarak değiştirilmesi; kanun tekniğine uygunluğun sağlanması amacıyla "193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun" ibaresinden önce gelmek üzere kabul tarihinin ilave edilmesi suretiyle,

- Yürürlük ve yürütmeye ilişkin 2 ve 3 üncü maddeleri; aynen, kabul edilmiştir.

Ayrıca, Kanun Teklifinin başlığı kanun tekniğine uygunluk sağlanması amacıyla redaksiyona tâbi tutulmuştur.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan <i>Sait Açıba</i>	Başkanvekili <i>M. Altan Karapaşaoğlu</i>	Sözcü <i>Sabahattin Yıldız</i>
Afyonkarahisar Kâtip <i>Mehmet Sekmen</i>	Bursa Üye <i>Halil Aydoğan</i>	Muş Üye <i>Mehmet Zekai Özcan</i>
İstanbul Üye <i>M. Mesut Özakcan</i>	Afyonkarahisar Üye <i>A. Kemal Deveciler</i>	Ankara Üye <i>Ali Osman Sali</i>
Aydın (Ayrıışık oy yazımız ektedir)	Balıkesir (İmzada bulunamadı)	Balıkesir (İmzada bulunamadı)
Üye <i>Osman Nuri Filiz</i>	Üye <i>Muhsin Koçyiğit</i>	Üye <i>Alaattin Büyükkaya</i>
Denizli	Diyarbakır (İmzada bulunamadı)	İstanbul
Üye <i>Kemal Kılıçdaroğlu</i>	Üye <i>M. Mustafa Açıkalın</i>	Üye <i>Fazıl Karaman</i>
İstanbul (Ayrıışık oy ektedir)	İstanbul	İzmir
Üye <i>Selami Yiğit</i>	Üye <i>Y. Selahattin Beyribey</i>	Üye <i>Mustafa Elitaş</i>
Kars (İmzada bulunamadı)	Kars	Kayseri
Üye <i>Taner Yıldız</i>	Üye <i>Mikail Arslan</i>	Üye <i>Muzaffer Baştopçu</i>

Kayseri Üye <i>Mustafa Ünal</i>	Kırşehir Üye <i>Hasan Fehmi Kinay</i>	Kocaeli Üye <i>Mustafa Özyürek</i>
Konya	Kütahya	Mersin (Ayrıışık oy var)
Üye Gürol Ergin Muğla (İmzada bulunamadı)	Üye <i>O. Seyfi Terzibaşıoğlu</i> Muğla	Üye <i>Osman Seyfi</i> Nevşehir
Üye <i>İmdat Sütlüoğlu</i> Rize	Üye Musa Uzunkaya Samsun (İmzada bulunamadı)	Üye Enis Tütüncü Tekirdağ (İmzada bulunamadı)
Üye M. Ergun Dağcıoğlu Tokat (İmzada bulunamadı)	Üye <i>M. Akif Hamzaçebi</i> Trabzon (Ayrıışık oy yazısı ektedir)	

AYRIŞIK OY

Teklifin 1 inci maddesinin (a) fıkrası ile dar mükellef gerçek kişi ve kurumlar ile Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan yatırım fon ve ortaklıklarının (konut finansman fonları ile varlık finansman fonları dahil) alım satımına aracılık ettikleri menkul kıymetler ile diğer sermaye piyasası araçlarının alış ve satış bedelleri arasındaki fark ile Gelir Vergisi Kanununun Geçici 67 nci Maddesinin 1 numaralı fıkrasındaki diğer kazançları üzerinden yapılacak stopaj oranı sıfıra indirilmektedir. Ancak maddenin son fıkrasında yer alan Bakanlar Kuruluna yetki veren hüküm incelendiğinde sıfır oranını yükseltme konusunda Bakanlar Kurulunun yetkili olmadığı anlaşılmaktadır. Bu durumda söz konusu sıfır oranı nihai vergi olmaktadır. Yani anılan kazançlar vergiye tabi değildir. Tam mükelleflerin aynı nitelikteki kazançları ise yüzde 10 oranında vergiye tabidir.

Düzenleme bu şekliyle Anayasanın 73 üncü maddesinde ifadesini bulan eşitlik ilkesine aykırıdır. Ayrıca bu düzenleme ile yerli yatırımcı dolambaçlı yollara sevk edilmektedir. Sonuçta arzu edilene ulaşmak mümkün olmayacağı gibi yerli yatırımcı da yurtdışından dolaşmak suretiyle Türkiye'ye gelecektir. Buna gerek yoktur. Madem ki yabancı yatırımcılarda vergi oranı sıfırlanmıştır. O halde yerli yatırımcıların vergi oranı da aynı düzeye getirilmeli, yani sıfırlanmalıdır.

M. Akif Hamzaçebi
Trabzon

Kemal Kılıçdaroğlu
İstanbul
Mustafa Özyürek
Mersin

M. Mesut Özakcan
Aydın

ORDU MİLLETVEKİLİ CEMAL UYSAL VE 6 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ
193 SAYILI GELİR VERGİSİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN
KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun Geçici 67 nci Maddesinin;

a) (1) numaralı fıkrasının birinci paragrafının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Dar mükellef gerçek kişi ve kurumlar ile Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan yatırım fon ve ortaklıklarının (konut finansman fonları ile varlık finansman fonları dahil) bu madde kapsamındaki işlemlerinden doğan gelirlerinde bu oran % 0 olarak uygulanır.”

b) (1) numaralı fıkrasının altıncı paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Hazine tarafından yurt dışında ihraç edilen menkul kıymetlerin alım satımı, itfası sırasında elde edilen getirileri ile bunların dönemsel getirilerinin tahsilinde, tam mükellef kurumlara ait olup, İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında işlem gören ve bir yıldan fazla süreyle elde tutulan hisse senetleri ile sürekli olarak portföyünün en az % 51’i İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında işlem gören hisse senetlerinden oluşan yatırım fonlarının bir yıldan fazla süreyle elde tutulan katılma belgelerinin elden çıkarılmasında ve hisse senetleri kâr paylarının hisse sahipleri adına tahsilinde bu fıkra hükümleri uygulanmaz. Tam mükellef kurumlara ait olup, İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında işlem gören ve bir yıldan fazla süreyle elde tutulan hisse senetlerinin elden çıkarılmasından elde edilen gelirler için, Gelirler Vergisi Kanununun Mükerrer 80 inci Madde hükümleri uygulanmaz.”

c) (7) numaralı fıkrasının ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Söz konusu fıkra hükümleri uyarınca tevkifata tabi tutulsun tutulmasın dar mükellef gerçek kişi veya kurumlarca Hazine tarafından yurt dışında ihraç edilen menkul kıymetlerden sağlanan kazanç ve iratlar için münferit veya özel beyanname verilmez.”

ç) (8) numaralı fıkrasında yer alan “% 15 oranında” ibaresi “% 0 oranında” olarak değiştirilmiştir.

d) (10) numaralı fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki (11) numaralı fıkra eklenmiş ve müteakip fıkra numaraları buna göre teselsül ettirilmiştir.

“11) 1/1/2006 tarihinden sonra ihraç edilen devlet iç borçlanma senetleriyle bu tarihten sonra iktisap edilen menkul kıymetler ve diğer sermaye piyasası araçlarından bu kanunun yürürlüğe girmesinden sonra sağlanan kazanç ve iratlar bakımından geçerlidir.”

e) (14) numaralı fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “2006 yılında” ibaresi fıkra metninden çıkarılmıştır.

f) (16) numaralı fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki (17) numaralı fıkra eklenmiş ve müteakip fıkra numaraları buna göre teselsül ettirilmiştir.

“Bakanlar Kurulu bu maddede yer alan oranları her bir kazanç ve irat türü itibarıyla, yatırım fonlarının katılma belgelerinin fona iade edilmesinden elde edilen kazançlar için fonun portföy yapısına göre, ayrı ayrı sifra kadar indirmeye veya bir katına kadar artırmaya yetkilidir.”

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN
GELİR VERGİSİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN
KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 31.12.1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun Geçici 67 nci maddesinin;

a) (1) numaralı fıkrasının birinci paragrafının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

"Dar mükellef gerçek kişi ve kurumlar ile Sermaye Piyasası Kanununa göre kurulan yatırım fon ve ortaklıklarının (konut finansman fonları ile varlık finansman fonları dahil) söz konusu gelirlerinde bu oran % 0 olarak uygulanır."

b) (1) numaralı fıkrasının altıncı paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Hazine tarafından yurt dışında ihraç edilen menkul kıymetlerin alım satımı, itfası sırasında elde edilen getirileri ile bunların dönemsel getirilerinin tahsilinde, tam mükellef kurumlara ait olup, İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında işlem gören ve bir yıldan fazla süreyle elde tutulan hisse senetleri ile sürekli olarak portföyünün en az % 51'i İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında işlem gören hisse senetlerinden oluşan yatırım fonlarının bir yıldan fazla süreyle elde tutulan katılma belgelerinin elden çıkarılmasında ve hisse senetleri kâr paylarının hisse sahipleri adına tahsilinde bu fıkra hükümleri uygulanmaz. Tam mükellef kurumlara ait olup, İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında işlem gören ve bir yıldan fazla süreyle elde tutulan hisse senetlerinin elden çıkarılmasından elde edilen gelirler için, Gelir Vergisi Kanununun Mükerrer 80 inci madde hükümleri uygulanmaz."

c) (7) numaralı fıkrasının ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

" Söz konusu fıkra hükümleri uyarınca tevkifata tabi tutulsun tutulmasın dar mükellef gerçek kişi veya kurumlarca Hazine tarafından yurt dışında ihraç edilen menkul kıymetlerden sağlanan kazanç ve iratlar için münferit veya özel beyanname verilmez.

ç) (8) numaralı fıkrasında yer alan "% 15 oranında" ibaresi "% 0 oranında" olarak değiştirilmiştir.

d) (14) numaralı fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan "2006 yılında" ibaresi fıkra metninden çıkarılmıştır.

e) (16) numaralı fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki (17) numaralı fıkra eklenmiş ve müteakip fıkra numaraları buna göre teselsül ettirilmiştir.

"17) Bakanlar Kurulu bu maddede yer alan oranları her bir kazanç ve irat türü ile bunları elde edenler itibarıyla, yatırım fonlarının katılma belgelerinin fona iade edilmesinden elde edilen kazançlar için fonun portföy yapısına göre, ayrı ayrı sifıra kadar indirmeye veya bir katına kadar artırmaya yetkilidir."

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.